

การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3

The 3rd Year Development of Chiang Mai Community
Agro-Tourism Management Potential

ชนมนต์ ธนรัตน์พิมลกุล สรุจพิสิษฐ์ พยัคฆภาพ
บัญชา อินทะกุล และ วชิรนนท์ แก้วตาปี

Tanamon Tanarattanapimonkoon, Sarujpisit Payakhapaab,
Buncha Intakul, and Wachiranon Kaewthabhee

ภาควิชาเทคโนโลยีและพัฒนากาเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
Department of Agriculture Technology, Faculty of Agriculture Technology

E-mail: tanomon_tan@cmru.ac.th, sarujpisit_pa@cmru.ac.th,
bancha_int@cmru.ac.th, wachiranon_kae@cmru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำมาสังเคราะห์รูปแบบของการท่องเที่ยว และหาแนวทางพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและสนับสนุนด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่น จำนวน 10 ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมที่สุดของท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนทำกิจกรรมทางด้านกาเกษตรและซื้อผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเหล่านี้มีศักยภาพการบริหารจัดการเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง มีระดับคะแนน 3.16 โดยมีศักยภาพด้านการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว

การวางแผนและความสามารถในการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาจัดทำเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง ด้วยคะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่า 3.00

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงเสนอแนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ข้อ ได้แก่ 1) แนวทางการเตรียมความพร้อมของทุนมนุษย์ต่ออุปทานการท่องเที่ยว คือ การบริหารจัดการ เช่น การบริหารจัดการองค์กรฝึกให้ผู้ นำได้กำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายทิศทางการดำเนินงาน ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคตโดยอาศัยข้อมูลการดำเนินงานการท่องเที่ยวของปีที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นำมาพิจารณาเพื่อที่จะได้แนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเงิน และการบัญชีชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะต้องฝึกฝนบันทึกการบัญชีอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยเพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างให้กับสมาชิกเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการจัดทำบัญชี การบริหารจัดการด้านการผลิต และการให้บริการโดยพยายามจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวให้ครบทั้ง 12 เดือน พยายามจัดกิจกรรมในแต่ละเดือนไม่ให้ซ้ำกัน พร้อมทั้งหาจุดเด่นของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชุมชนมีอยู่มาจัดกิจกรรม 2) แนวทางการรักษาศักยภาพและฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน โดยพยายามอนุรักษ์การทำเกษตรแบบดั้งเดิมที่เป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ ควรกำหนดรูปแบบเกษตรชุมชนของตน เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรเคมีหรือเกษตรปลอดภัย นอกจากนั้นควรมี การถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรให้กับเยาวชนรุ่นใหม่เพื่อการคงอยู่ของการเกษตรดังกล่าว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การบริหารจัดการ

Abstract

This research was aimed to study the management potential in Chiang Mai local community agricultural tourism in order to analyze the suitable tourism pattern and to examine the guidelines for the enhancing potentiality. This qualitative research combined with quantitative data was studied from 10 tourist

groups. It was showed that the most suitable type of agricultural tourism of Chiang Mai was the tourism providing tourists to travel in community and offer them a chance to do activities and purchase agricultural products of communities. The potential in management of agricultural tourism in Chiang Mai was averagely moderate. The potential in setting the direction for development, planning and ability to bring the resource to make activities was moderate. Guidelines of enhancement the potential in management of agriculture tourism were as follows. 1) Train the leaders to make plan and set vision to motivate and operate travelling by bringing the information from the past operation, including problems of operation for consideration. People in communities should make a record of accounting and analyze the benefit cost so that they can set a plan for investment. A calendar year of travel program without redundancy must be arranged. 2) Keep the potential and look after natural resource of agricultural tourism consisting of looking for market positioning such as organic, chemical or safety agriculture. In addition, cultivate and agricultural knowledge must be inherited to young generation and appointed the committees from many parts of communities to arrange and look after the agricultural tourism.

Keywords: Agro-Tourism, Management

บทนำ

ด้วยสภาพพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ที่เต็มไปด้วยเทือกเขา อันเป็นภูมิประเทศที่สวยงามประกอบกับที่ตั้งซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ ซึ่งทุกปีในช่วงฤดูหนาวจะมีความกดอากาศสูงแผ่มาปกคลุม ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีอากาศหนาวเย็นสบาย จึงมีผู้ต้องการมาพักอาศัยและท่องเที่ยวในฤดูหนาวเป็นอย่างมากเชียงใหม่จึงกลายเป็นเมืองที่ทุกคนใฝ่ฝันจะเดินทางมาเยือนเพื่อแสวงหาความรื่นรมย์แก่ชีวิตอยู่เสมอ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวน

เกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ สถานที่ราชการ ซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำเอาความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับการประกอบอาชีพหรือการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่เป็นทางเลือกใหม่ของนักเดินทางที่ได้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพได้ทำให้ได้หวนกลับไปค้นหาเรียนรู้เข้าใจและมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นคุณค่าภายใต้แนวคิดปรัชญา องค์ความรู้ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของเกษตรกรไทย สามารถสัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท ชนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม รูปแบบกิจกรรมและการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่หลากหลายทั้งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงามในทุกพื้นที่ของประเทศไทย (สุวินัย น่วมเจริญ, 2556)

เนื่องด้วยการให้บริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งมีปรัชญาและวิสัยทัศน์ในการให้บริการแก่ท้องถิ่นในด้านการวิชาการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2556) จึงเกิดความร่วมมือกับองค์กรของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง (แม่ฮ่องสอน) ซึ่งในปี พ.ศ. 2551-2556 ที่ผ่านมา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ทำความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาลตำบล (ทต.) ในการร่วมมือกันกับนักวิจัยและนักวิจัยท้องถิ่น ทำการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ก่อให้เกิดแนวทางความร่วมมือทางวิชาการอย่างเป็นทางการอีกทั้งคณะทำงานวิจัยครั้งนี้ได้ทำความร่วมมือกับ อปท. ในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2555-2556 เป็นต้นมามากถึง 120 ตำบล (วีระศักดิ์ สมยานะ, 2556) ทำให้นักวิจัยเห็นว่าควรเป็นอย่างไรที่ควรจะดำเนินการวิจัยภายใต้ชุดโครงการเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กับท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่: The

Potential Development for Community Tourism Management in Chiang Mai Local Community with in Chiang Mai Rajabhat University Participation (PD – CTM – CMRU)” ในโครงการที่มีชื่อว่า “การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่” โดยโครงการการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่: The Potential Development for Community Tourism Management in Agricultural of Chiang Mai Local Community” มีระยะเวลาการดำเนินงานวิจัยเป็นเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2556–2558) โดยการวิจัยในปีที่ 1 (พ.ศ. 2556) นักวิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยการระดมความคิดเห็นระหว่างนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวแทนของชุมชนที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนและแนวทางการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน และพบว่าชุมชนส่วนใหญ่ขาดศักยภาพและความรู้ในการจัดทำเทคโนโลยีเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลความรู้ตลอดจนการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่น ผลการวิจัยได้พัฒนาศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านเกษตรสามารถผลิตสื่อสารสนเทศเพื่อการศึกษาพร้อมกับชุมชนในการผลิตสื่อศึกษาในรูปแบบวีดีทัศน์ ได้นวัตกรรมสื่อเทคโนโลยีที่เป็นรูปธรรมใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ได้ด้วยชุมชนเอง สามารถลดต้นทุนการประชาสัมพันธ์ซึ่งแต่เดิมมีต้นทุนที่สูงมาก เนื่องจากความไม่มีศักยภาพของการประชาสัมพันธ์และการผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีต้นทุนที่สูงมาก แต่อย่างไรก็ตามชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ยังขาดความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงวิธีการในการเชื่อมโยงสินค้าและบริการทางการเกษตรอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพขาดความร่วมมือในการที่จะขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิง

เกษตรอย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะการบริหารจัดการตลาด การให้บริการลูกค้า การบริหารจัดการด้านการเงินให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้การออกแบบการวิจัยในปีที่ 2 (พ.ศ. 2557) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ให้เกิดการพัฒนาต่อยอดจากปีที่ 1 ซึ่งยังไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานเท่าที่ควรและเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างเป็นรูปธรรม ผลการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการด้านการตลาด การบริหารจัดการด้านการเงิน การบริหารจัดการด้านองค์กร และการบริหารจัดการด้านการผลิต การบริการ ปรากฏว่า ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดและการบริการในระดับมาก แต่การบริหารจัดการด้านการเงิน และการจัดการด้านองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อเป็นการต่อยอดการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปีที่ 3 พ.ศ. 2558 เป็นการสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ และแนวทางการยกระดับการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการ ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ อาศัยแบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) และคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการโดยใช้แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 10 ชุมชน ได้แก่ ตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 10 ชุมชน ที่

มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ 1) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านแม่กลางหลวง 2) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนแม่ใจบ้านดินโฮมสเตย์ 3) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านหัวทุ่ง เชียงดาว 4) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันลมจอย 5) โฮมสเตย์บ้านโป่งน้อยใหม่ 6) ชุมชนตำบลหางดง บ้านแก้วดี 7) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านแม่ก๊ะเปียง 8) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน แม่แฮเหนือ อำเภอแม่แจ่ม 9) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนสบหาด อำเภอจอมทอง และ 10) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลหางดง บ้านโป่ง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

2.) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และผลการประเมินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

3.2 แบบประเมินศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่เชียงใหม่

4. การวิเคราะห์และประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลักษณะการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการประเมินศักยภาพ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

1. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัดเชียงใหม่

จากการสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัดเชียงใหม่ โดยผ่านการสัมภาษณ์และการสำรวจความคิดเห็นของชุมชน

ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ 40 ชุมชน เกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนแนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการสังเคราะห์พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ คือ การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาร่วมทำกิจกรรมทางด้านการเกษตรและซื้อผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน

2. แนวทางการยกระดับศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

จากการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ในประเด็นของการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ การบริหารจัดการองค์การบริหารจัดการการตลาด การบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีและการบริหารจัดการด้านการผลิตการให้บริการ ผลการประเมินพบว่า ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพการบริหารจัดการโดยเฉลี่ยรวมในระดับปานกลาง โดยมีศักยภาพด้านการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยววางแผนและความสามารถในการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาจัดทำเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยมีระดับศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 3.00

ผลการประเมินศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ ผนวกกับการสัมภาษณ์ ข้อมูลท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ หน่วยงานภาคีเครือข่าย ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ สรุปเป็นแนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ดังต่อไปนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมของทุนมนุษย์ต่อประธานการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ ยังมีจุดอ่อนในประเด็นของการบริหารจัดการท่องเที่ยว ดังนั้น การจะลบจุดอ่อนของทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้ได้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพการ

บริหารจัดการท่องเที่ยว อันประกอบไปด้วยการบริหารจัดการองค์กร การบริหารจัดการการเงิน การบริหารจัดการด้านการตลาดและการบริหารจัดการด้านการผลิตการให้บริการ

1) การบริหารจัดการองค์กร ควรฝึกให้ผู้ นำได้กำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายทิศทางการดำเนินงาน ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคต โดยอาศัยข้อมูลการดำเนินงานการท่องเที่ยวของปีที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นำมาพิจารณาเพื่อที่จะได้แนวทาง และวางแผนให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ของกลุ่ม

2) การบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชีชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะต้องปรับทัศนคติที่ว่าการทำงานบัญชี ที่มีแต่ตัวเลขและยุ่งยากลำบากมาเป็นทัศนคติที่เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำบัญชี และผู้ทำบัญชีจะต้องฝึกฝนบันทึกรายการบัญชีอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เพื่อที่จะได้เป็นตัวช่วยให้กับสมาชิกเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการจัดทำบัญชี

3) การบริหารจัดการด้านการผลิตและการให้บริการ โดยพยายามจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวให้ครบทั้ง 12 เดือน พยายามจัดกิจกรรมในแต่ละเดือนไม่ให้ซ้ำกัน หากจุดเด่นของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชุมชน มีอยู่มาจัดกิจกรรม เช่น จัดเทศกาล รับประทานอาหารพืชผักปลอดภัยในช่วงกินเจ แข่งขัน เก็บพืชผลทางการเกษตรโดยพยายามจัดกิจกรรมที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมและเยี่ยมชมในการทำกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อมในด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร ทักษะในการพูด การนำเสนอให้กับคนในชุมชนเพื่อก่อให้เกิดความกล้าและมีความมั่นใจในตนเอง

2.2 แนวทางการรักษาศักยภาพและฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน โดยพยายามอนุรักษ์การทำเกษตรแบบดั้งเดิม ซึ่งถือว่าเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ พยายามหาตำแหน่งทางการตลาดของตนเองว่าค่าว่าการเกษตรชุมชนเป็นการเกษตรรูปแบบใด ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรเคมีหรือเกษตรปลอดภัยเพราะจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการทำ

การตลาดของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน เนื่องจากการทำเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดภัย นับได้ว่าเป็นการทำเกษตรที่เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นการทำเกษตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดการท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันประชากรและสังคมได้หันมาให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น หากชุมชนใดได้ทำการเกษตรในลักษณะดังกล่าวข้างต้น ก็จะช่วยเอื้อและส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนมีโอกาสก้าวหน้าต่อไปในอนาคต หากเปรียบเทียบกับการทำเกษตรแบบเคมี นอกจากนี้ชุมชนจะต้องร่วมมือกันรักษาและสืบทอดอาชีพการทำเกษตรไม่ให้หายไปจากชุมชนโดยการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรให้กับเด็กรุ่นใหม่ต่อไป

2.3 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารจัดการคือการจัดตั้งคณะกรรมการกลาง ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนของชุมชนหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานภาคเอกชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในการดูแลและจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ชุมชนท่องเที่ยวใช้เป็นแนวทางในการปรับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความเหมาะสมบริบทของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะสามารถตอบสนองตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ม.ป.ป) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเพื่อจะทำให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชมมีความสุขได้ความรู้ควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน สอดคล้องกับวัชรวิ พิษผล (2556) รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรมีการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวโดยมีเส้นทางเดินของการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทำการศึกษา ขณะเดียวกันการจัดการการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยการบริหารจัดการ โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา 4 ด้าน คือ การพัฒนาด้านบุคลากร การพัฒนาด้านการเงิน การ

พัฒนาด้านการตลาดและการพัฒนาด้านการผลิต สอดคล้องกับ นันทิยา หุตานุกู
วัตรและณรงค์ หุตานุกูวัตร (2550) และการเสนอแนะด้านการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
จะเกิดความยั่งยืนได้หากชุมชนท่องเที่ยวดำรงและรักษาเอกลักษณ์ของทรัพยากร
การท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนให้โอกาสแก่นักท่องเที่ยวได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ทำ
กิจกรรมร่วมกับคนในชุมชนสอดคล้องกับในการแสดงความคิดเห็น หากจุดแข็ง
จุดอ่อนของการท่องเที่ยวในชุมชนของตนและจัดทำแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับ
แผนแม่บทของท้องถิ่นซึ่งปัญหาอะไรบ้าง จากนั้นจึงร่วมวางแผนงาน ทั้งแก้ไข
ปัญหา ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทำแผนปฏิบัติการทั้งแผนเฉพาะ
กิจ แผนระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาว ร่วมมือกันทำงานตามแผนที่วาง
ไว้ให้เป็นผลสำเร็จ รวมทั้งร่วมลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้รับการยินยอมจาก
ชุมชน ร่วมกันประเมินผลงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้
ด้วยกัน หรือพบปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข พื้นฟู พัฒนาให้มีคุณภาพดีขึ้น
นอกจากนั้น กลุ่มผู้แทนชุมชนต้องทำหน้าที่สร้างเครือข่ายทั้งระดับแนวตั้งและ
แนวนอนด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนท่องเที่ยวการเกษตรของจังหวัดเชียงใหม่ มี
ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีระดับปานกลาง ดังนั้น
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไปควรศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการ
ด้านการเงินและบัญชีของชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- นันทิยา หุตานุกูวัตร และณรงค์ หุตานุกูวัตร. (2550). *การคิดกลยุทธ์ด้วย
SWOT*. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2556). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย.
วัชรวิ พิษผล. (2556). *รูปแบบเส้นทาง กิจกรรม และการสื่อความหมายการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาสวนสมุนไพร ต.คลองปราบ อ.นาสาร
จ.สุราษฎร์ธานี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- วีระศักดิ์ สมยานะ. (2556). การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการพัฒนาด้าน
เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- สถาบันการทอเกี่ยวโดยชุมชน. (ม.ป.ป). แนวคิดของการทอเกี่ยวเชิง
เกษตร. สืบค้นจาก <http://www.cbt-i.org/>
- สุวิทย์ น่วมเจริญ. (2556). การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการ
ทอเกี่ยวเชิงเกษตรของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.